

Tematika

Bevezetés

1. 02. 07. Bevezetés. A társadalomtörténet értelmezési keretei

Horthy-korszak

2. 02. 14. A Trianon utáni gazdaság és városhálózat struktúrája, térszerkezete
3. 02. 21. Népesedés, a társadalom szerkezeti alapvonásai (1920–1941). A Horthy-kori társadalom, ahogy Weis István és Szekfű Gyula látta
4. 02. 28. „Kettős társadalomszerkezet” és ami utána következik. (Erdei vs. Gyáni vs. Timár)
5. 03. 06. Multifunkcionális elit, a középosztály és a zsidókérdés
6. 03. 13. Agrártársadalom és a földkérdés a 20. század első felében

Rákosi- és Kádár-korszak

7. 03. 20. Gazdasági újjáépítés. A vas és acél országa. A tervutasításos rendszer reformja
8. 04. 03. Népesedés, a társadalom szerkezeti alapvonásai (1949–1990). Kisebbségek
9. 04. 10. Társadalomszerkezeti változások. Az L-modell (mobilitás)
10. 04. 17. Az elit átalakulása: a nómenklatúra 1945 után

Számonkérés

11. 04. 25. Zárthelyi dolgozat

Debrecen, 2012. február 5.

Dr. Szilágyi Zsolt
egyetemi tanársegéd

Kötelező irodalom

Általános könyvek, segédkönyvek

- Gergely Jenő – Izsák Lajos 2000. A huszadik század története. Pannonica Kiadó, Budapest, (különösen a következő oldalak: 131–201, 262–271, 280–305, 326–375, 396–405, 411–450. pp.)
- Gyáni Gábor – Kövér György 2003. Magyarország társadalomtörténete a reformkortól a második világháborúig. Osiris Kiadó, Budapest, 2003.² (különösen a következő oldalak: 189–362. pp.) A könyv fejezetei végén *további részletező irodalomjegyzék* olvasható.
- Romsics Ignác 1999. Magyarország története a XX. században. Osiris Kiadó, Budapest, (különösen a következő oldalak: 139–147, 152–220, 272–294, 303–331, 344–374, 423–509. pp.)

Egyéb könyvek, könyvrészletek, tanulmányok

- Bartke István 1996. A második világháború utáni gazdasági folyamatok. In: Perczel György (szerk.) Magyarország társadalmi-gazdasági földrajza. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest 1996. 102–136
- Beluszky Pál – Győri Róbert: Magyar városhálózat a 20. század elején. Dialóg Campus Kiadó, Bp.–Pécs, 2005.
- Beluszky Pál 2003. Magyarország településföldrajza (általános rész). Dialóg Campus Kiadó, Budapest–Pécs, 207–255. pp.
- Berend T. Iván – Ránki György: Gazdaság és társadalom. Tanulmányok hazánk és Kelet-Európa XIX–XX. századi történetéről. Magvető Könyvkiadó, Bp., 1974.
- Bevezetés a társadalomtörténetbe. Szerk.: Bódy Zsombor – Ö Kovács József, Osiris Kiadó, Bp., 2003.
- Del Medico Imre: A középosztály magatartásformái. In: História 2002. 7. sz. 20–23. pp.
- Erdei Ferenc: Futóhomok, a Duna-Tisza köze. Gondolat Kiadó, Bp., 1957.³ (hasonmás kiadás)
- Erdei Ferenc: Magyar tanyák. Athenaeum Irodalmi és Nyomdai R.-T., Bp. 1942.
- Féja Géza: Viharsarok. Athenaeum Kiadó, Bp., é. n.
- Fejtő Ferenc: Magyarság, zsidóság. História – MTA Történettudományi Intézet, Bp., 2000.
- Ferge Zsuzsa 1969. Társadalmunk rétegződése: elvek és tények. Közgazdasági és Jogi Kiadó, Budapest
- Germuska Pál 2003. Ipari város, új város, szocialista város. In: Korall 2003. Május (11–12. sz.) 239–259. pp.
- Gunst Péter: A magyar agrártársadalom 1919–1945 között. In: A magyar társadalom a jobbágyság felszabadításától napjainkig. Szerk.: Gunst Péter, Napvilág Kiadó, Bp., 1998. 231–284. pp.
- Gunst Péter: A paraszti társadalom Magyarországon a két világháború között. MTA Történettudományi Intézet, Bp., 1987.
- Gyáni Gábor: Család, háztartás és a városi cselédség. Magvető Könyvkiadó, Bp., 1983.
- Gyáni Gábor: Érvek a kettős struktúra elmélete ellen. In: Korall 2001. Tavasz–Nyár 221–231. pp.
- Gyurgyák János: A zsidókérdés Magyarországon. Politikai eszmétörténet. Osiris Kiadó, Bp., 2001.
- Hajdú Zoltán 2005. Magyarország közigazgatási földrajza. Dialóg Campus Kiadó, Budapest–Pécs, 2005. (2. javított kiadás), 163–221. pp.
- Honvári János 2006. XX. századi magyar gazdaságtörténet. Aula Kiadó, Bp.
- Horváth Sándor 2004. A kapu és a határ: mindennapi Sztálinváros. MTA Történettudományi Intézete, Társadalom- és Művelődéstörténeti Tanulmányok 34. köt. Budapest
- Huszár Tibor 2007. Az elittől a nómenklatúráig. Az intézményesített káderpolitika kialakulása Magyarországon (1945–1989). Corvina Tudástár. Corvina Kiadó Kft., Budapest
- Karády Viktor: Zsidó identitás és asszimiláció Magyarországon. In: Társadalomtörténeti Olvasókönyvek. Szerk.: Léderer Pál, T-Twins Kiadó és Tipográfiai Kft., Bp., 1991. 175–178. pp.
- Karády Viktor: Zsidóság és társadalmi egyenlőtlenségek (1867–1945). Replika Kör, Bp., 2000.
- Karády Viktor: Zsidóság, polgárosodás, asszimiláció. Cserépfalvi kiadása, h. n. 1997.
- Kerék Mihály: A Magyar földkérdés. MEFHOSZ, Bp., 1939.
- Kerék Mihály: A magyar mezőgazdasági munkás táplálkozása. In: Agrárszociológiai írások Magyarországon 1900–1945. Szerk.: Tóth Pál Péter, Kossuth Könyvkiadó, 1984. 388–399. pp.
- Kerék Mihály: Mezőgazdasági munkásság kereseti és életviszonyai. In: Magyar Gazdák Szemléje, 1936. 12. sz. 497–508. pp.
- Kolosi Tamás 1987. Tagolt társadalom. Gondolat Kiadó, Budapest
- Kovács Imre: A néma forradalom. Cserépfalvi kiadása, Bp., 1937.
- Kövér György 2003. Értelmezési keretek. In: Gyáni Gábor – Kövér György: Magyarország társadalom története (a reformkortól, a második világháborúig). Osiris Kiadó, Budapest, 2003. (2. javított kiadás), 11–25. pp.

- L. Nagy Zsuzsa: A haszonból élő kispolgár. Kisiparosok és kiskereskedők a két világháború közötti Magyarországon. Multiplex Media – Debrecen U. P., Debrecen, 1997.
- Lengyel György: A multipozicionális gazdasági elit a két világháború között. (Fejezetek egy történet-szociológiai kutatásból). Bp., 1993.
- Lengyel György: Vállalkozók, Bankárok, kereskedők. A magyar gazdasági elit a 19. században és a 20. század első felében. Magvető Könyvkiadó, Bp., 1989.
- Magyarország gazdaságtörténete a honfoglalástól a 20. század közepéig. Szerk.: Honvári János. Aula Kiadó, Bp., 2003⁸
- Magyarország társadalomtörténete II. 1920–1944. Szöveggyűjtemény. Szerk.: Gyáni Gábor, Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp., 1995.
- Nagy Péter Tibor: Hajszalcsövek és nyomáscsoportok. Oktatáspolitikai a 19–20. századi Magyarországon. Oktatókutató Intézet Új Mandátum Könyvkiadó, Bp., 2002.
- Orosz István – Für Lajos – Romány Pál: Magyarország Agrártörténete. Mezőgazda Kiadó, Bp. 1996.
- Püski Levente: A felsőház felépítése és társadalmi összetétele az 1920-as években. In: Múltunk 1993. 4. sz. 119–137. pp.
- Ránki György: Mozgásterek, kényszerpályák. Válogatott tanulmányok. Magvető Kiadó, Bp., 1983. Gazdaság- és társadalomtörténet (c. fejezet) 205–382. pp.
- Szabó Zoltán: Cifra nyomorúság. Cserhát, Mátra, Bükk földje és népe. Cserépfalvi kiadása, Bp., é. n.
- Szakács Sándor 1998. A földreformtól a kollektivizálásig 1945–1956. In: Gunst Péter (szerk.) A magyar agrártársadalom a jobbágyság felszabadításától napjainkig. Napvilág Kiadó, Budapest, 1998. 283–343. pp.
- Székfi Gyula: Három nemzedék és ami utána következik. Királyi Magyar Egyetemi Nyomda, Bp., 1940.
- Szelényi Iván 1992. Harmadik út? Polgárosodás a vidéki Magyarországon. Akadémiai Kiadó, Budapest
- Timár Lajos: A gazdaság térszerkezete és a városhálózat néhány sajátossága a két világháború közötti Magyarországon. MTA RKK, Pécs, 1986.
- Timár Lajos: A középfokú oktatási rendszer intézményei és társadalmi arculatuk a két világháború közötti Magyarországon. In: Iskolák, diákok, oktatáspolitikai a 19–20. században. Tanulmányok. Szerk.: Feitl István – Sipos András, Napvilág Kiadó, Bp. 2004. 61–77. pp.
- Timár Lajos: Vidéki városalakók. Debrecen társadalma 1920–1944. Magvető Könyvkiadó, Bp., 1993.
- Weis István: A mai magyar társadalom. Magyar Szemle Társaság, Bp., 1930.
- Závada Pál 1986. Kulákprés. Dokumentumok és kommentárok egy parasztgazdaság történetéhez. Művelődéskutató Intézet, Budapest